

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolalaisen ja karjalalaisen hengen vaali ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

Nro 24–25 • Perjantaina 18. kesäkuuta 2004

55. VUOSIKERTA

Irtonumerohinta 1 €

**LAATUA
EDULLISUUTTA
AMMATTILAISelta**

- Kellohuoltopalvelu
- Käsikaiverrukset
- Konekaiverrukset
- Korukorjaus/
kivi-istutustyöt
- Sormuksien
valmistus
- Ja nyt myös
lasikaiverrus

KAIKKI PAIKAN PÄÄLTÄ

KELLOLIIKE
Juhani Lankinen Ky
Kauppalankatu 2, Loimaa
Puh. (02) 763 2760
(Kaupungintaloa vastapäätä)

Tuttuja vieraita

Kuka olet?

-Olen Vilho Heinonen, syntynyt 1928 kurkijoella, Vätikän kylässä. Vanhempani olivat 1905 syntynyt Helena, os. Kylliäinen ja Pekka Heinonen, syntynyt 1904. Heidän kuudesta lapsestaan olen vanhin. Sisarukseni ovat Hilikka, Aulis, Osmo, Sirkka ja Risto. Osmo on jo nukkunut pois.

Vätikässä samassa, taloudessa asuivat isän äiti Sofia, os. Kylliäinen, syntynyt 1871 eli mummo ja isän

Kahvitaulla Lapin kairoilla. Vilho Heinonen on yksi niitä suomalaisia miehiä, jotka ovat kulkeneet Suomen kävellen päästä päähän, tai ainakin liki, ja ristiin rastiin. Hän teki metsien linja-arviointia. Kuva Vuodelta 1953 välillä Utsjoki-Karikasniemi.

veli Antti ja hänen vaimonsa Emma, os. Pakkanen, syntynyt 1899.

Perheemme toimeentulona oli maanviljelys ja kalastus.

Evakkomatkojen reitit 1939-1941 oli Kurkijoki-Petäjävesi- Vmapula- Kurkijoki. 1944 Kurkijoki-Iso-kyrö-Vampula. Sisar Hilikka asuu Vampulassa ja veli Aulis Köyliössä. Kotitilaa viljelevät Sirkka ja Risto Vampulassa. Osmo-veli kuoli Vampulassa.

Itse asun Alastarolla vaimoni Ainn kanssa. Vaimo on os. Pöllänen ja hänen vanhempansa ovat Kurkijoen Räihäsvaarasta kotosin.,

äiti Lyyli, os. Heinonen ja isä Johannes Pöllänen.

Minkälaista työtä olet tehnyt ja missä?

Aluksi olin metsäharjoittelijana Metsätutkimuslaitoksen Metsähallituksen ja paikallisen metsänhoitoyhdistyksen palveluksessa. Työmaat olivat ympäri Suomea Houtskäristä Inariin.

Vuosina 1959-60 suoritin Hämeen metsätönjohdajakoulun.

JATKUU SIVULLA 4

Sisäsivuilla TÄNÄÄN

Tuttuja ja tuntemattomia kaivataan sivulla	3
Vilho Heinonen jatkaa sivulla	4
Sotasyllisyys kumottava sivulla	5
Elisenvaaran tragedia sivulla	6
Mikään ei unohdu sivulla	7
Onnelliset häät sivulla	8

Juhannusviikolla ei tule lehteä!

Seuraavan kerran lehti ilmestyy 2.7.

Toimitus on avoinna seuraavan kerran 6.7

Vätikässä, Sisko-Hilkan kanssa isän tekemän polkuhevosen selässä.

Maaseudun Nuorten liiton viestihiihdot 1953 Liedossa. Kuvassa ankkuriosuuksien hiihtäjät. Kymenlaakson joukkue sijoittui toiseksi, ankkurina Heikki Hasu. ja Varsinais-Suomen joukkue voitti ja hiihdin siinä ankkuriosuutta.

Isä ja minä olemme olleet Hirvijahdissa. Kuva on Vampulan ajoilta.

Kuva vuodelta 1934: Isän äiti, isän veli, äiti, isä, pikkuveli Aulis, sisko Hilikka ja minä, Vilho Heinonen kotitalomme pihassa, Vätikän kylässä. Isän äiti oli Sofia, os. Kylliäinen, isän veli oli Antti, äitini oli Helena, os. Kylliäinen, isä Pekka Heinonen. Aulis on kuvassa pienin. Nykyisin talossa asuu pietarilainen nuori perhe, joka hoitaa puutarhaa samalla tavalla kuin mekin, omenapuita ja marjapensaita on paljon.

18.6.2004

Hyvää Juhannusta

Epävakainen sää jatkuu. Tuulee ja harmaat pilvimassat vyöryvät taivaalla, välillä aurinko kurkistaa ja lipuu taas piiloon. Mutta on kuin onkin kesä.. Sen huomaa aamun tuoksuista, kuinka voimakkaasti tuoksuu sireeni, juuri nuppujaan aukaiseva juhannusruusu ja monet muut alkukesän kukat.

Ja kohta on Juhannus. Koko kuulaan valoisan kesäyön hulmuavat liput saloissaan ja ihmiset nauttivat sydänkesän iloista.

Samalla kun valmistaudumme Juhannukseen, muistamme Elisenvaaran pommituksen uhreja. Niin moni menetti henkensä, niin moni menetti kaikki rakkaimpansa.

Kun katsomme siniristilippuja kesäyössä, toivottavasti sydämemme ajatukset täyttää rauhantahto. Ettei enää koskaan tuollaista tragediaa tarvitse Suomessa kokea. Se, ettei sitä tapahtuisi missään, tuntuu tämän päivän maa-

ilmassa niin mahdolltomalta, ettei sitä tohdi edes Luojalta pyytää.

Kesä tuo nyt tänne toimitukseen myös muutamman viikon loman. Se katkaisee työkauden ja antaa uutta voimaa taas jatkaa heinäkuun alussa.

Tunnen syvää kiitollisuutta jokaista kohtaan, joka auttoi tämänkin alkuvuoden aikana lehden teossa kirjoituksin, kuvin, runoin ja niin kauniin, kannustavin sanoin viesteissään. Toivon, että teistä jokaisen kanssa yhteistyömme jatkuu vielä pitkään, että jaksatte kirjoittaa niin monen lukijamme iloksi.

Toivon, että tapaamme myös Pitäjäjuhlilla heinäkuun 24-25 päivä.

Hyvää ja rauhallista Juhannusta kaikille lukijoille !

Maire Soiluva

Hartaus sunnuntaiksi 20.6.
3. sunnuntai helluntaista

Verukkeet ja hyvät selitykset

Eräs julkisuudessa hyvin tunnettu taiteilija sai kutsun presidentinlinnan itsenäisyyspäiväjuhille. Ensimmäisellä kerralla hän kieltäytyi vetoamalla siihen, että oli “matkoilla Melunkylässä”, ja toisella kertaa hän sanoi: “Eikös sieltä tule joku jääkiekko ottelu.” Kolmantena vuonna kutsua ei enää esitetty, ja niin viesti oli mennyt perille: tämä taiteilija ei halunnut osallistua juhliin, vaan teki mieluummin jotain muuta. “Olen ostanut pellon, ja minun täytyy mennä katsomaan sitä.” “Ostin viisi härkäparia, ja olen lähdessä kokeilemaan niitä.” “Olen juuri mennyt naimisiin enkä siksi voi tulla.” Tällaisia vastauksia kuullaan taas siinä Jeesuksen vertauksessa, joka käsittelee suuria illallispistoja ja niihin kutsuttuja vieraita.

Muutamalla sanalla Jeesus esitti kokoelman silloisen maailman hyviä vastauksia ja moitteettomia selityksiä. Jumalan valtakunnasta kieltäydyttiin niin sanotusti hyväksyttävillä syillä. Yhdellä jos toisella oli voittamaton este. Joku oli hankkinut pellon, joku toinen härkäparin. Myös tuore aviovaimo oli sellainen syy, että vaikea siihen oli väittää vastaan. Ei muuta kuin mutisee, että jollain toisella kerralla sitten.

Hyvien selitysten osalta vastaukset ovat nykyään hämmästyttävän samanlaisia. Jos sanan “härkäpari” korvaa sanalla “uusi auto”, mikään ei ole muuttunut. Tai sitten sanotaan vaikkapa näin:

”Ei tässä taloudellisessa tilanteessa. Kunhan osakekurssit lähtevät nousuun, sitten tilannetta voidaan harkita uudestaan.” “Ei tässä elämänvaiheessa. On saatettava opiskelut loppuun. On hoidettava ensimmäiseksi oma perhe. On saatava talo valmiiksi.” “Työssä on liian kiirettä. Se imee ihmisestä kaiken. Ei ainakaan ennen kuin saadaan lisäresursseja.” “Tällä hetkellä minun on viisainta panostaa uraan. On taottava kun rauta on kuumaa.” “Minun täytyy antaa aikaa myös itselleni.”

Hyvin sanottua on tuo kaikki, hyvin perusteltua niin kuin verukkeet aina.

Arto Köykkä

Kuolleita

Rakkaamme

Agnes Adelia HÄMÄLÄINEN

o.s. Hongell

s. 15.06.1913 Kurkijoella
k. 03.06.2004 SKS

Syvästi kaivaten
Kaija ja Reijo
sukulaiset ja ystävät

*Lähti lentoon enkeli taivaan,
tuli luokse väsyneen.
Kosketti hiljaa posken nukkaa,
silitti hellästi hopeista tukkaa.
Nosti siivilleen äidin armaan,
vei turvaan paikkaan varmaan,
Isän viereen tähtien taa.*

Siunaus toimitettu läheisten läsnäollessa. Kiitämme osanotosta.

Elsa TUKIA

o.s. Karjalainen

s. 24.08.1909 Kurkijoella
k. 06.06.2004 Riihikoski

Lämmöllä muistaen
Sisarusten lapset perheineen
Muut sukulaiset ja ystävät

*Soitteli tuuli jo kauan meille
suruvirttä hiljaiseen,
katseli aikaa elämän Herra
kutsui pois sairaan ja väsyneen.*

Ystävällisenä kutsuna ilmoitamme, että Elsa-täti siunataan la 3.7.2004 klo 12 Pöytyän kirkossa, jonka jälkeen muistotilaisuus Kirkonkylän srk-talolla. Lämmin kiitos Riihikoti-Palvelukeskuksen henkilökunnalle Elsan hyvästä hoidosta.

Muistettavaa

– Elisenvaaran mko ja Loimaan Seudun Karjalaseura ystävineen retkeilevät Viipuriin la 7.8 (auto-lai-va). Sitovat ilmoittautumiset kesäkuun loppuun mennessä p. 7621 840 tai 040-5672 531

– Loimaan Seudun Karjala-seuran retki Naantaliin Kultarantaan la 3.7. Ilmoittautumiset Allille juhannuksen mennessä p. 7621 840 tai 040-5672 531

– Loimaan Seudun Karjalaseuran retkiauto la 3.7. Naantalin Kultarantaan lähtee Hirvikosken aptee-kin pysäkillä klo 8.30, Vakkatieta kaupunkiin ja toripysäkki 8.40.

IN MEMORIAM Elsa Tukia 24.8.1909 - 06.06.2004

Elsa, o.s.Karjalainen, Tukiä syntyi Heikki Karjalaisen, s.1867 Elisenvaarassa ja kuoli 1923 ja Maria Kuokkasen, s.1862 Jaakkimassa ja kuoli 1934, toisena lapsena Kurkijoen Korpisaarella. Hänen esisänsä Eskil Karjalaisen, s.1727 Elisenvaarassa, suvun jäseniä asui Korpisaarella vuodesta 1860 lähtien. Elsalla oli myös kolme muuta sisarusta äidin ensimmäisestä avioliitosta Petter Karjalaisen, s.1866-k.1902, kanssa. Elsa vietti nuoruusajan Korpisaarella, josta avioitui Kaarlo Tukian, s.1908-k.1976, kanssa Hämeenlahteen. Evakkotaipaleet koettuaan Tukiä hoitivat maan-

viljelytilaansa Pöytyän Mustanojalla. Kaarlo Tukian kuoltua, maat vuokratettiin ja myytiin. Elsa Tukia siirtyi asumaan miehensä kuoleman jälkeen osakehuoneistoon Riihikoskelle, jossa hän hoiti talouttaan yli 92-vuoden ikään asti. Viimeisen ajan, ikuiseen uneen nukkumiseen asti, hän oli Riihikosken vanhainkodissa, jonka henkilökunnalle tässä on osoitettava kiitokset hyvästä hoidosta. Elsa Tukian hellä ja ystävällinen luonne heijasti iloisuutta ympäristöönsä. Lähes 95-vuotiaasta Elsaä jäivät kaipaamaan omaiset ja ystäväpiiri.

Reino Kontulainen

Kustantaja ja julkaisija: KURKIJOKI-SÄÄTIÖ

Toimitusneuvosto: Kurkijoki-Säätiön hallitus

Toimitus: Päätoimittaja Maire Soiluva
ja kaikki Kurkijokelaisen ystävät

Konttori: Vesikoskenkatu 13 As 21, 32200 Loimaa
Avoimna: Tiistaisin ja perjantaisin klo 9–14
puh. (02) 762 2551
Matkapuh. 050-521 3336

Lakon tai muun ylivoimaisen esteen takia ilmestymättä jääneistä numeroista ei suoriteta korvausta. Lehden vastuu ilmoituksen poisjäämisestä tai julkaisemisesta sattuneesta virheestä rajoittuu enimmillään ilmoituksesta maksetun hinnan palauttamiseen.

ILMOITUSHINNAT: (Kaikki ilmoitukset)

Etusivu 60 centtiä/mm

Muut sivut 45 centtiä/mm

Säännöllisistä ja jatkuvista ilmoituksista huomattava alennus. Väri-ilmoitukset sopimuksen mukaan. Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti ei vastaa.

Lehti ilmestyy perjantaisin, mutta vuoden aikana on joitakin kaksoisnumeroita juhlapyhien aikoihin. PAINOSMÄÄRÄ 2000 kpl.

TILAUSHINNAT:

vuosi 35 euroa
6 kk 20 euroa
3 kk 12 euroa
Pohjoismaat 39 euroa
Muualle 46 euroa

E-mail: toimitus@kurkijokelainen.inet.fi
Tilinumero: LSOP 523900-4897

Sivunvalmistus: Etusivu Frontpage, Loimaa
Paino: Satakunnan Painotuote Oy, Kokemäki
ISSN 0782-5668

Onks tietoo KYSYMYKSET?

- Montako ihmistä hukkui Titanicin haaksirikossa?
- Minä vuonna alkoi koulu- radiotoiminta Suomessa?
- Minä vuonna Finlandia- hymni kuultiin ensi kerran?
- Missä rakennuksessa sijaitsee Wäinö Aaltosen pronssiveistos nimetä tulevaisuus?
- Mikä ramada on?
- Kuka oli Lipposen II-hallituksen aloittaessa sen ulkoministeri?
- Mika on kirsu?
- Mikä maailmakuulu kylä sijaitsee Kreikassa?
- Mikä tärkeä pohjoinen työkalu, se on pitkä, tarvattu köysi, jonka päässä on rengas?
- Minkä entisen kunnan nimellä perustettiin Talvisodan puhjetessa hallitus?

Oikaisu

Numerossa 16, 23.4.04 on päässyt pahoiteltava, virheelinen tieto: Kuntsin sisarusten kuvan viereen, että Sonneen Ilmi olisi poisnukkunut.

Valitan syvästi väärää tietoa. Ilmi Pulkkinen elää Uuraisten vanhainkodissa.

Elma Kokkonen

150

Kurkijokelainen

VUOTTA SITTEN...

N:o 24–25. Lauantaina kesäkuun 19. p:nä 1954

SUVIYO

Herttainen lämpöäältä hyvää
aukeavan ruusuksien terää, nuo-
kutti sinikellon vartta, tuus-
teli kaikkea niin hellävaraisesti,
että tuota tuskin huomaa, Anger-
ven tuoksu täytti tienoot, lehti
oli vehreimmillään, aurinko suu-
rimmalla kierröksellään, oli Suo-
nen suven aalto.

Vihertöitsevän pihan perällä,
aivan jokivarressa oli sauna, pu-
naisiksi maistettu. Sen ovi oli
raollaan, josta vaalea höyry va-
lui herkeämättä ulos, kohosi ran-
takoivujen oksistoon, ja niiden
lehtien läpi siiautuen hajosi kei-
terävän ilta-auringon hehkun.
Miten hyvältä tuntuikaan löyly
päivän askareitten jälkeen. Mon-
ta puhua oli tänäänkin ollut.
Kesäntoia oli kunnostettu, laure-
ja puhdistettu, laulumia lausittu,
vieläpä katseltu kasvaimia ja pi-
han siisteyttä. Mutta nyt tuntui
ihanalta. Veräjän suula klak-
ti kello, pienmarkkoivikon varjoon
olivat lehmät laskeutuneet ma-
kkuille. Hepon yritti aidan takaa
heilimöivän rukiin tähtikää suu-
hansa. Rauhaa — aattoilman rau-
haa yli pellon ja haan!

Mutta pirtissäpä ei oltu yhtä
rauhallisia. Jotain puhua tun-
si olevan perheen nuorimmalla.
Eikä aikkakaan kun jo korpalle su-
keutautuu isän suttara apulainen,
perheen nuorimies, joka hyräil-
len, avopäin matkaa nyt näyttä-
sion ohitse, hyppää puron yli toi-
selle puolelle ja odottaa. Yhdessä
näyttävät menevän”, ehätti äi-
ti kertomaan perheenpäälle, joka
rappukivelle oli jäänyt katsele-
maan nousevia viljalaihoja. Mon-
ta kiireistä askelta oli tänä ke-
väänä otettu, monta vakallista
silytystä, monta raskainta kevä-
helteen päivää oli yhtäkkiä vie-
tähtänyt. Mutta nyt — nyt tun-
tuivat vaivat unohtuvan, oli edes-
sä vain kappale kauneinta maata
— isän maata, jonka Luoja oli
taas kerran koristanut suven juh-
jaa varten. Satotoiveet näyttä-
vät hyviltä. Vehnä on tarpeeksi
tiheä, kauranlehti aivan mustan-

puhuvaa. Ilon ja kiitoksen häive
leväsi kyntäjän kasvoille. ”Sis-
tausta on tämänkin vuoden sevi
tuomus”, lausautti isäntä kuin
huomaamatta viereensä saapu-
neelle vaimolleen. Siinä he is-
taivat rappukivellä aina myö-
hään iltaan, saunan tuoksuun tul-
viessa tuvan tienoilta saakka.

Läheisen vaaran rinteillä kie-
muttelevia polkuja pitkin liikkui
nuoria löytynpunaamin, hehkuvien
kasvojen. Olipa värikästä nähtä-
vää koko joukko. Kuljettiin yk-
sän, käsikkäin ja joukottain ilo-
sesti jutellen ja nauraen. Jo oli
vaaran laella tansut alkaneet.
Värikkäät puvut hulmahtelivat
kateilien pyönteissä, jalka nousi
niin kevyesti. Jopa joukkoon
meni vanhempiakin pari taitoaan
kokeamaan, ja pian kaikki olivat
tanssin timestä mukana.
Oli laulun ja soiton aika. Suviyö
oli täyttymässä. Punainen au-
ringonkehä oli putoamaisillaan
taivaanrannalla. Tuhannet sil-
mät tähyilivät sitä. Mettä silloin
leimahti liekki, räitisi kokko. Lu-
homattomat kiginät koirivat kor-
kuteen ja valtaisa joukko ka-
jautti laulun, joka illan hämyssä
kiiri läheisiin kyliin, kokeita ko-
kolle päätyen viimein tuonne
kaas laonvaaran rinteille.

Siinä leikkien heiketsä liikeh-
ti joukko vähitellen vaaran koi-
lirannalle, tähyiltiin kirkastuvaa
taivaanrannaa, kuka istuen, ku-
ka seisten — oli odotuksen pyhä
hetki.

Jo ensi säteet leikkasivat avar-
ruuden, jo singahti säde vuokan
ammistaneelle terälle. Tulin-
tu pilpitti ensisäveleitä, urkuna
soli toinen syvemmällä metsässä.
Kokoo seutu heräsi äkisti. — Vain
hetken raukea uni-verho on juhan-
nuayon yllä, ja sinnekin, missä
talven ankara vaippa on raskain,
tuo Suomen juhannus kesän
soinnut kirkkaina ja rikkaina jo-
ka suvi yhä uudelleen ja uudet-
leen.

O. Rasilainen.

Tapahtuma- kalenteri

Karjalan Liiton ja sen
jäsenseurojen tilaisuuk-
sia vuonna 2004
Tilaisuudet Karjalatalolla
Helsingissä ellei toisin
mainittu. Karjalan Liitto
ry, Käpylänkuja 1, 00610
Helsinki, puh. 09-7288
170

Kesäkuu

- 18.-20.6. Karjalaiset kesä-
juhlat Joensuussa
18.6. Kesäjuhlaseminaari,
Joensuu
19.6. Karjalan maraton, Jo-
ensuu
19.6. Suojärven pitäjaseu-
ran vuosikokous, Joen-
suu
19.6. Karjalaisten kesäjuh-
lien avajaisjuhla, Joen-
suu
20.6. Karjalaisten kesäjuh-
lien päiväjuhla, Joensuu
27.6. Kirvun pitäjäjuhla,
Kirvu
29.-30.6. Sukuseurojen
matka Viipuriin ja Viipu-
rin arkistoon
29.6.-2.7. Kirkot kautta
Karjalan - Arkkitehtuu-
ria ja historiaa Laatokan
Karjalasta Kannakselle

Perheutisia

Kultahääpäivänä
19.6.04

**Hilkka ja Jorma
Juhosta**

Onnittelevat
Lapset perheineen

NIMIPÄIVÄT

18. pe Tapio
19. la Siiri
20. su Into
21. maAhti Ahto,
Kesäpäivänseisaus
22. ti Paula, Liina,
Pauliina
23. ke Aato, Aatu, Aadolf
24. to Johannes, Juhani,
Juha, Juho, Jukka, Jussi,
Janne, Jani, Juhana
25. pe Uno
26 la Juhannuspäivä, Suo-
men lipun päivä
Jorma, Jarmo, Jarkko,
Jarmo, jere, Jeremias
27 su Elviira, Elvi
28 MaLeo
29. ti Pietari, Pekka Petri,
Petra, Petteri, Pekko
30 ke Päiviä Päivö
1.to Aaro , Aaron
2. pe Maria, Mari, Maija,
Meeri, Maaria, Marika,
Maiju, Maikki

Ken tietää?

Kuva Kurkijokimuseon kokoelmasta

Pyhäkoululaisia opettajineen Elisenvaarassa. Keitä kuvassa lienee ja mikä on vuosi? Tiedot
kuvasta pyydetään osoitteeseen Kurkijokimuseo, Kojonperäntie 446, 32260 Kojonperä tai
puhelimitse 050-4036050 Ulla Clerc tai sähköpostilla: ulla_clerc@hotmail.com.

Runopalsta

Juhannusillan muisto

Elisenvaara 1910

On juhannus, suo suvi suloaan
ja kukkasissa hymyy kaunis maa, vain
kummun puissa tuuli huminoi, mut
lehtoloissa lempi laulut soi. Nyt elon
helske helkkyi ihanin
ja värähtelee auer puhtahin.

On koivuun kaunistettu kartano,
niin riemuisena leikkii nuoriso
ja vanhat hymyy, muistain nuoruuttaan.
Sen lemmen tenhoo, toivon kultalaa,
kun hehkui heillä sama sielun palo,
mist' kertoo hymyily ja silmän valo.
Mi nostaa mielen mailta varjojen,
luo vanhuuteenkin muiston sulaisen.
Saa päivä länteen, taakse kumpujen,
vaan otsalla se loistaa nuorien.
Karkeloidaan, kannel helää, laulu soi.
Kempä voisi ollakkaan nyt riemutoin,
kun päivän poika häitään viettelee
kans immen yön, min poski hohtelee.
Mi punastuen puhkee hymyilyyn,
kun syli ikävöiden ilmestyy.

Yön posken puna verkkaan vaalenee
ja laulut taukoo, kannel vaikenee
ja karkeloivat karkkoo kotiin päin.
Mun salolle käy tieni yksinän
kun toistain kaihojaan hongat soi
ja kynnelsilmin kukat unelmoi.
Haaveeni syttyy honkain varjostoissa,
vaan riemut karjalaisten karkeloissa myös
siellä vaimenee se rimnan palo,
min sytti soinnuillansa Hämeen salo.
Siks' ihastuinkin kansaan hilpeään
sen karkeloon ja lauluin helkyntään,
kun mettä luo se poven poltteeseen, suo joskus
kasteen hengen helteeseen.

Taas unten kukat nostaa nuppujaan
ja lemmen lehto lehtiterhojaan.
Niin tuntuu kuin ois kotoinen tää maa,
kun hukkuu huolet iltain ilontaan.

Siis Karjalalle laulu kaunis soi sen lapsosille
lauuin karkeloin Oi, välkä päivä, armas,
verraton. Äl' puuska usvaa itä iloton.

Sikstus Oksa Runoja1(3)

YKSI VUOSI LISÄÄ

Nyt kun tuli taas vuodet täyteen,
tuntuu kuin olis antanu vielä työnäytteen.
Joku vois jo vanhukseksi sanoo,
vaan en armoa viellä aio anoo.

Ei ihmisen tunteet miksikään muutu,
ehkä huomattavasti järkevämmäksi tulee,
eikä kovin helposti suutu.

Itse ainakin koitan pitää iloista mieltä
yllä, vanhempia tyttöjä halaankin kyllä,
että se pitää heidänkin hymyn yllä.
Halatkaa hyvät vanhat ihmiset,
se piristää viellä vanhankin mieltä.

Yksinään kun ihminen jää,
tuntuu, että ei ole jäljellä kun vanha pää,
mutta kun se viellä toimii,
niin sieltä löytyy paljon voimii.

Tämä vanhuus on melkein kuin sotaa,
kaverit
ympäriiltä kuolee,
itse jään vain näppejä nuoleen.
Jään niin kuin puolustuskannalle,
tästä olen joskus puhunut ystävälle
Annalle. Hän kyllä osaa lohduttaa
minnuu:

Enhän mie jätä sinnuu,
sanoo Anna
ja tästä minä kiitosta hänelle kannan.

Koittakaamme kiittää ja kannustaa toisiamm
vähän,
että emme syvenyis vanhuuteen tähän, kun
emme tiedä, että onko meillä elon aikaa
paljon vai vähän.

Siksi yrittäkäämme nauttia elämästä,
mikä on jo vähenemässä,
Elämän jatkuminen näinkin vanhalla on jo
arpapeli,
kun näkee nuoria kaatuvan vierestä, vaikka
eilen viellä niin vahvasti eli.

On se ihmeellistä, että tuo elämisen halu
säilyy viellä,
vaikka melkein horjuen jo kävelee tiellä.
Siinä toivossa männä huntuuvaa pitkin tietä,
että apu löytyy sieltä.

Kyllä asiat on niin vaikijat ennustaa ja
voimia kerätä,
vaikka kuinka terveenä illalla nukkumaan
kayt, aamulla voitlailloleena herätä.

Aarne Elolampi

Keuruun kirkonkylän kansakoulun pihalla 4.6. 1946 otettu kuva. Meitä junallatuotuja oli
ainakin puolet. En ole kuvassa mukana, eikä ole Nuikan Annelikaan, me olimme jo jatko-
koulussa. Mutta kaipaam tietoja Kerttu Kyllikki Haimsesta, oltiin yhtä aikaa Akkaharjussa.
Ja Anneli Nuikka, missä hän lienee? Jospa lähdetäisiin yhdessä Akkaharjuun?
Tiedot voi ilmoittaa suoraan Elma Kokkoselle, os. Kalhunkatu 7, 33330 Tampere.

19.8. 1989 Nuotiokahvit kotipuutarhassa ensimmäisellä kotiseutumatkalla. Uuno Varjus, minä, Boris ja Ilmi Tserepova. Kotiseutumatkalla tunnen olevani kotona, jälleen Karjalassa.

JATKOA SIVULTA 1

1950 alkaen sain vakituisen työpaikan Oy W. Rosenlew Ab:n metsäosaston palveluksessa ja toimipaikkani oli Kokemäki. Kokemäellä oli myös ensimmäinen yhteinen kotimme Ainon kanssa. Työpaikan perässä muuttimme Alastarolle 1064. Työnantajan nimi on muuttunut useita kertoja metsäyhtiöiden fuusioitumisen myötä, mutta työpaikkani oli Alastarolla

eläkkeelle pääsemiseen asti. Työni on ollut monipuolista työskentelyä metsän parissa sisältäen puutavaran osto- suunnittelu ja korjaustehtäviä, Joinakin kesinä oli inventoimassa yhtiöiden metsiä. Puutavaraa kuljetettiin mm uittamalla Poriin 60-luvullakin ja viimeiset uittot olivat 1967. Vuodesta 1993 olen ollut eläkkeellä ja eläkkeeni maksaja on UPM-kymmenne.

Harrastukset? Koulumatkaa Lapinlahdelle oli 6 km ja talvella koulumatkat tehtiin hiihtäen. Hiihto on ollut harrastukseni kouluvuosista lähtien. Hirvijahdissa olen ollut vuodesta 1954 alkaen ja hirvijahdin lisäksi peuranmetsästys kuuluu harrastuksiini. Kalastuksen innoituksen olen saanut myös jo lapsuudessa. Vuonna 1980 pääsin karhujahtiin Kanadaan ja sekin oli hieno elämys. Kar-

hu saatiin jo ensimmäisenä iltana.

Oletko käynyt kotiseutumatkoilla? Ensimmäinen ja odotetuin matka oli 17.8-27.8 1989 Kurkijokelaisen päätoimittajan Uuno Varjuksen kanssa. Kiertelimme Kurkijoen eri kyliä kymmenen päivän ajan omalla autolla. Teimme mm. venematkan Kurkijoelta Lahdenpohjaan. Tämä matka antoi paljon materiaalia Kurkijokelainen -lehdelle sekä kuvien että Unon kirjoituksen muodossa.

Uskaliain matka kuitenkin oli melko pienellä veneellä tehty matka: Kiviniemi- Vuoksi- Taipale -Konevitsa- Käkisalmi- Kurkinie- mi- Vätikkä. Matkalla oli sakeaa sumua eli merisavua ja hyvällä tuurilla päästiin perille. Matka tehtiin kesäkuussa 1999. Kotiseutumatkoilla tunnen olevani jälleen koto- na Karjalassa. Saman koke- neet tietävät mitä tarkoitan.

Onnellinen lapsuusmuistosi? Matkat “Vätikän hiekoille veneen ” perämiehenä.”

Terveisiä kelle lähettäisit? Kaikille tutuille ja Kurkijokelaisen lukijoille.

Kenet haluat haastaa seuraavaksi? Haluan haastaa Soskuan kylästä kotoisin olevan Eino Orpanan.

1990-luvulla kalansaalis Laatokasta, silloin vielä näinkin!

Matkalla Vätikän hiekoille vuonna 1938. Olen perämiehenä. Oikealta isä Pekka Heinonen, Pekka Kylliäinen ja kaksi saarelle matkalla ollutta matkailijaa. Tämä kuva on erityisen rakas muisto. Kaikki, jotka näillä rannoilla ovat eläneet, ymmärtävät tunteen tätä kuvaa katsoessa.

Uskalian matka kotiseudulle tapahtui 1999 kesäkuussa, veneellä. Kuvassa vene on juuri las- kettu vesille Kiviniemen kosken alta. Kuvassa Kyösti ja Pertti Alastarolta ja minä. Matkalla oli sakeaa merisumua, onneksi matkassa oli hyvä varjelus ja onnea.

Vilho Heinonen mökkinsä kuistilla, Laatokan rannalla. Vilho Heinonen on yksi niistä suoma- laisista, jotka ovat vuokranneet maata ja rakentaneet kesämökin entisille kotiseuduille. Hyvin luonnikkaasti onnistui maan vuokraaminen ja hyvin rauhassa olemme saaneet olla. Naapurit katsovat hyvin paikan perään. Ajattelen, että se on paljon omasta asenteesta kiinni, miten siellä sujuu asioiden hoito, kertoo Vilho Heinonen. Heinokset käyvät mökillään 4-5 kerta- ta vuodessa, aikaisemmin vielä useammin.

Kurki-hotellin avajaisissa: Vasemmalta Teuvo, Aino, Aili, Eino, Vilho, Marjatta, Aurika , Ilmi ja Mark. Kuva on historiallinen ja harmi sen mukainen, kun näitäkään tiloja ei enää ole.

Vätikän ihan hiekat, kuva vuodelta 1990.

Sotasyllisuusoikeudenkäynti 1946 kumottava

Turun Seudun Karjala-klubin lähetystö johtajanaan emeritusprofessori Pentti Kosonen teki 10.6.2004 matkan Eduskuntaan Karjalan Liiton puheenjohtajan, kansanedustaja Markku Laukkasen luo. Vastaanottotilaisuudessa oli läsnä puheenjohtaja Lauk- kasen lisäksi Karjalan Liiton varapuheenjohtajat Maanonen ja Tulonen sekä Liiton toiminnanjohtaja Kilpeläinen.

Lähetystö jätti puheen- johtaja Laukkaselle perus- telumuistion, jonka konk- reettisena ehdotuksena oli Suomen sotasyllisyysoi- keudenkäynnin (v. 1946) kumoaminen. Lähetystä painotti esityksessään, että historialliset tosiasiat ja avautuneiden arkistojen do- kumentit osoittavat sota- syyllisiksi silloisen Neu- vostoliiton korkeimman poliittisen johdon.

Näihin tosiasioihin ve- doten Turun Seudun Karja- laklubi ehdotti, että kansan- edustajat mahdollisimman laajalla rintamalla tekisivät lakialoitteen sotasylli- syysoikeudenkäynnin ku- moamiseksi. Asian mahdol- lisimman tehokkaalla hoi- tamisella esimerkiksi Suo- men itsenäisyyden 90-vuo- tisjuhlavuoden kunniaksi v. 2007 sotien aikaiset Suomen johtohenkilöt ja koko Suomen kansa, eri- tyisesti sotiemme urheat veteraanit vapautettaisiin täysin aiheettomasta ”sota- syllisyyden taakasta”.

Perustelumuistio

Turun Seudun Karjala-klubin puolesta ja tämän meidän lähetystömme puo- lesta minulla suuri ilo kiit- tää Teitä, Karjalan Liiton puheenjohtaja, kansanedus- taja Markku Laukkanen, tästä meille järjestämästän- ne tilaisuudesta saada tulla kertomaan ajatuksiamme syvällä meidän sydämis- sämme liikkuvasta, Teille- kin erittäin tutusta asiasta, “Karjalakysymyksestä”.

Turun Seudun Karjala-klubi perustettiin lokakuus- sa 2002 Turussa. Klubin tarkoitus on keskustelujen kautta herättää kansalaisten keskuudessa mielenkiinto ja tietoisuus ns. Karjalaky- symykseen sekä löytää kei- noja kansanedustajien akti- voimiseksi keskusteluun tästä asiasta. Päämää- ränämme on saada kansan- edustajien välityksellä val- tiovalta aloittamaan asia- pohjaiset, historiallisiin to- siasioihin perustuvat kes- kustelut naapurimaamme Venäjän kanssa Karjalaky- symyksen ratkaisemiseksi

ystävällisessä yhteisym- märryksessä ja kummankin osapuolen edun mukaisesti. Selvennykseksi totean, että Karjalakysymyksellä tarkoitamme talvisodan ja jatkosodan seurauksena syntynyttä tilannetta, jossa Suomi joutui pakkoluovut- tamaan Petsamon, alueita Sallasta, Laatokan Karja- lan, Karjalan kannaksen ja Suomenlahden suuret saa- ret. Tämä pakkoluovutettu- jen alueiden kokonaisuus on siis laajasti ottaen, mutta lyhyesti ilmaistuna “Karja- lakysymys”, vaikka monas- ti keskustelujemme pääpai- no kohdistuuakin vain Suo- men Karjalasta pakkoluo- vutettuihin alueisiin ja nii- den tulevaisuuteen.

Annamme suuren arvon Karjalan Liiton monikym- menvuotiselle uutteralle työlle karjalaisen kulttuurin vaalijana. Tiedämme myös Karjalan Liiton pyrkineen vuosittaisissa tapaamisis- saan maamme valtiojohton kanssa tuomaan keskuste- luissa esille ihmisten toi- veet Karjalakysymyksen esille ottamiseksi. Panim- me merkille myös Karjala- talossa 2.4. pidetyn semi- naarin tervehdyspuheen, jossa Te, arvoisa kansan- edustaja ja Liiton puheen- johtaja, uskoa ja luottamus- ta herättävällä tavalla pai- notti Karjalan Liiton koh- distavan työnsä entistä vah- vemmin Karjalakysymyk- sen esille nostamiseen. Pu- heessanne Te veditte myös yhtäläisyysmerkin Karjala- kysymyksen ja Karjalan pa- lautuksen välille. Turun Seudun Karjalaklubin läh- tökohdat Karjalakysymyk- sestä ovat Karjalan Liiton kanssa saman suuntaiset. Haluamme kunnioittavasti tuoda esille muutamia niis- tä asioista, joista olemme kokouksissamme keskus- telleet ja joihin perustuen rohkenemme esittää konk- reettisen ehdotuksen, miten voisimme saada Karjalaky- symyksen Venäjän ja Suo- men väliseen neuvottelu- pöytään.

1. Karjalakysymys syntyi 1939-1940 käydyn talvisodan seurauksena. So- dan aloitti Neuvostoliitto hyökkäämällä Tarton rau- hassa sovitun Neuvostoliit- ton ja Suomen välisen val- takunnan rajan yli Suomen alueelle. Neuvostoliiton johtajan Stalinin tarkoituk- sena oli nopeasti valloittaa Suomi ja liittää se koko- naan Neuvostoliiton aluei- siin. Suomen yksimielisen kansan urhea puolustustais- telu teki Stalinin tarkoitus- perät tyhjiksi. Suomea ei valloitettu, mutta suurval-

lan oikeudella Neuvostoliit- ton johto pakotti Moskovan rauhassa 1940 Suomen hy- väksymään ennen näkemät- tömän raskaat rauhan eh- dot, joihin oleellisimpana sisältyi Suomen suurien maa-alueiden pakkoluovu- tus Laatokan Karjalasta ja Karjalan kannakselta Neu- vostoliitolle sekä Hangon vuokra-alueen muodosta- minen Suomelle äärimmäi- sen vaaralliseksi sotilastu- kikohdaksi.

2. Talvisodan jälkeen Stalin harjoitti jatkuvasti uhkaavaa painostusta Suo- mea kohtaan, mikä huipen- tui ulkoministeri Molotovin selittäessä Berliinissä mar- raskuussa 1940, että tarkoi- tus oli menetellä Suomen suhteen samoin, kuin Neu- vostoliitto oli aiemmin teh- nyt Baltian maiden kohdal- la. Suomen ollessa eristy- neenä Lännen suurvalloista ja Stalinin kiellettyä liittou- tumisen Ruotsin kanssa Suomen hallituksen oli, it- senäisyyttämme uhannee- sa äärimmäisessä vaarati- lanteessa, pakko tukeutua Saksaan. Tämä johti Suo- men kesällä 1941 uuteen sotaan Neuvostoliittoa vas- taan. Sodan päätyttyä nos- tetussa sotasyllisyyspro- sessissa v. 1946 eräät maamme johtomiehet tu- mittiin sotasyllisiksi, vaika- ka todellinen syyllinen myös jatkosotaan oli Stalin, joka oli jatkuvasti pyrkinyt tuhoamaan Suomen itsenäi- syyden. Tämän ovat eräi- den suomalaisten tutkijoi- den ohella osoittaneet myös amerikannorjalainen pro- fessori Hans Peter Krosby ja Neuvostoliiton tiedeaka- temian professorina toimi- nut Viktor M. Holodkovski.

3. Urheat kahden so- dan puolustustaistelut, var- sinaiset itsenäisyystaiste- lunsu, Suomi joutui maksa- maan raskaasti. Lähes sata- tuhatta sankarivainajaa, paljon fyysisesti ja henki- sesti vammautuneita sota- invalideja, yli neljäsataatu- hatta kotinsa ja synnyinseu- tunsu menettänyttä siirto- laista oli isänmaan itsenäi- syyden hinta. Eikä siinä kaikki. Moskovan välirau- hassa (1944) määrättiin Suomen kannettavaksi ras- kaat sotakorvaukset ja anta- maan Neuvostoliitolle sen vaatimat ja aikaisemmin mainitut suuret maa-alueet. Suomen Karjalan mukana Neuvostoliitto otti Suomel- ta Viipurin, yhden maan neljästä suurimmasta kau- pungista ja laajan Itä-Suo- men talouselämän ja henki- sen kulttuurin keskuksen, jonka menetys oli sinänsä jo suunnaton tappio koko

maalle. Nimenomaan näi- den anastusten perusteluksi Suomi pakotettiin vielä toi- mittamaan ns. sotasylli- syysoikeudenkäynti, jossa jatkosotaan johtaneista te- kijöistä muodostettiin har- haanjohtava, koko Suomen kansan syyllistävä kuva.

4. Pitkänä presidentti- kautenaan Urho Kekkonen puhui neuvostojohtajille toistuvasti Suomelta anas- tettujen alueiden palautta- misesta, mikä ei kuitenkaan johtanut tuloksiin. Neuvos- toliiton hajottua v. 1991 suuri osa suomalaisista on jatkuvasti toivonut, että uusi Venäjä haluaisi korjata Stalinin Suomea kohtaan tekemät vääryydet niin, että Venäjä palauttaisi Neuvos- toliiton hyökkäyssodillaan maaltamme anastamat alu- eet takaisin Suomelle. Ve- näjän hallitus katsoo kui- tenkin ilmeisesti perineensä kyseiset alueet laillisesti Neuvostoliitolta eikä ole lehtitietojen mukaan halun- nut edes keskustella asia- ta. Venäjän väitetyllä lailli- sella perimyksellä ei kui- tenkaan ole tosiallista katet- ta. Stalinin johtama Neu- vostoliitto aloitti hyökkäys- sodat tarkoituksenaan liit- tää koko Suomen valtion alue Neuvostoliittoon. Aloittaessaan talvisodan Neuvostoliitto rikkoi Suo- men kanssa 1920 tehdyn Tarton rauhansopimuksen, maiden välisen hyökkää- mättömyyssopi muksen vuodelta 1932 sekä sen jat- kosopimuksen vuodelta 1934 ja Kansainliiton jäsen- maiden sopimuksen kiistakysymysten rauhan- omaisesta ratkaisemisesta. Kansainliitto tuomitsi Neu- vostoliiton vuosien 1939-1940 teot ja erotti virallises- ti Neuvostoliiton jäsenyy- destään. Myös uuden Venä- jän ensimmäinen president- ti Boris Jeltsin on myöntä- nyt, että Stalinin hyökkäys Suomeen 1939 oli rikos. Hän tuomitsi hyökkäyksen jyrkin sanoin sanoen sen ol- leen Suomea kohtaan epä- oikeudenmukaista eikä missään tapauksessa hy- väksyttävä.

5. Neuvostoliitto kävi 1941-1945 Saksaa vastaan raskaan puolustussodan, jota Venäjällä edelleen ai- heellisesti kutsutaan “suu- reksi isänmaalliseksi so- daksi”. Kunnioitamme tätä puolustustaistelua, mutta toteamme Stalinin propa- gandaan valitettavasti yhdis- täneen siihen kiinteästi myös molemmat Suomen ja Neuvostoliiton väliset so- dat. Talvisota aiheutui kui- tenkin Neuvostoliiton hyökkäyksestä ja jatkosota

sen Suomea kohtaan uhkaa- vasta painostuksesta ja maamme itsenäisyyden vaarantaneista hankkeista. Itsenäisyyttään puolusta- neesta Suomesta tehtiin näin vastoin totuutta aktii- vinen, Hitlerin kanssa liit- toutunut hyökkääjä. Tämä Venäjällä vieläkin yleisesti toistettu harhakäsitys on nyt vihdoinkin kumottava tehokkaasti. Todellisuudes- sa Suomi otti jatkosodassa- kin itsenäisyytensä turvaa- miseksi käydyissä puolus- tustaisteluissa monissa suu- rissa asioissa huomioon myös Neuvostoliiton edut. Historian tutkimus ja nyt jo julkisiksi tulleet dokumen- tit ovat selkeästi tuoneet esiin nämä 60 vuotta sitten tapahtuneet tosiasiat ja nii- den taustat. Nyt ne pitäisi saada kansanedustajien vä- lityksellä julkiseen keskus- teluun, jotta historiallinen totuus saataisiin lopulta vi- rallisesti kaikkien tiedoksi. Itsenäisyyttään puolustanut Suomi ei ollut käytyihin so- tiin syyllinen, vaan todelli- nen syyllinen oli ja on tuonaikaisen Neuvostoliit- ton korkein poliittinen joh- to.

6. Historiallisen totuu- den julkisaattaminen kan- sanedustajien ja Eduskun- nan toimesta olisi mieles- tämme peruslähtökohta myös Karjalakysymyksen ratkaisulle. Historiallisen totuuden pohjalta tulisi kansanedustajien ensim- mäiseksi vaatia Eduskuntaa kumoamaan Suomea vas- taan kohdistettu sotasylli- syysoikeudenkäynti, koska sitä on käytetty Suomea kohdanneen suuren vääryy- den hyväksyvänä peruste- luna. Sotasyllisysoikeu- denkäynnin kumoutuminen tuo jatkossa Suomen Karja- lan ja muiden pakkoluovu- tettujen alueiden palautta- misvaatimuksen, ei vain Venäjän suhteen vaan kan- sainvälisestikin oikeutetuk- si. Toivomme, että Karja- lan Liitto voisi henkisesti tukea ja rohkaista kansan- edustajia aloittamaan tä- män prosessin ja olemaan järjestönä hankkeessa myös voimakkaasti mukana.

Arvoisat lähetystömme vastaanottajat

Turun Seudun Karjala-klubi ei halua katsoa men- neisiin vuosiin kertoakseen, mitä olisi pitänyt ja kenen olisi pitänyt milloinkin teh- dä mitäkin. Olemme halun- neet kuitenkin kerrata ne tosiasiat, jotka ovat aiheut- taneet Karjalakysymyksen syntymisen ja sen olemassa olon. Nyt elämme tätä päi-

vää ja pyrimme katsomaan positiivisella mielellä tule- vaisuuteen uskoen sittenkin totuuden ja oikeuden voit- toon tässä niin usein val- heellisessa ja epäoikeuden- mukaisessa maailmassa.

Tämän vuoksi olemme tulleet luoksenne kerto- maan niistä ajatuksistam- me, joiden konkretisoitumi- sen myötä saisimme lopul- ta syntymään nykyisen Ve- näjän ja Suomen valtiojoh- tojen välillä ystävälliset ja molempia osapuolia kunni- oittavat neuvottelut Karja- lakysymyksen ratkaisemi- seksi. Uskomme vakaasti, että Karjalakysymyksen rehti käsittely neuvotteluis- sa historiallisista tosiasioi- sta lähtien tuottaisi ratkai- sun, joka olisi molemmille osapuolille sekä taloudelli- sesti tuottavaa että yhteis- kunnallisesti rakentavaa. Oikeudenmukaisilla pakko- luovutettujen alueiden pa- lautuksilla Venäjän ja Suo- men välille olisi mahdolli- suus rakentaa aidon ystä- vyyden ja luottamuksen he- delmällinen ilmapiiri.

Lopuksi haluamme vielä korostaa, että emme pidä Karjalakysymyksen ratkai- sua vain karjalaisten ja kar- jalaisen heimon asiana, vaikka sen synty ja olemas- sa olo on heitä kaikkein ko- vimmin koskenut. Karjala- kysymys on koko Suomen asia, kaikkien suomalaisten asia. Se on isänmaan asia, jonka ratkaisua pyydämme Karjalan Liiton ja kaikkien kansanedustajien lähtevän yhdessä viemään onnelli- seen lopputulokseen.

Osanottajat

Sauli Ahopelto
Kunnanjohtaja, Lieto
Olavi Ala-Nissilä
Kansanedustaja, Loimaa
Pertti Hongell
Toimitusjohtaja, Pöytyä
Raimo Hörkkö
Turun Karjala-Seura ry:n kunniapuheenjohtaja, Turku
Kaarlo Kojo
Karjalan Liiton hallituk- sen jäsen, Lieto
Pentti Kosonen
Professori (emeritus), Turun kaupunginvaltuus- ton vpj.
Reino Paju
Toimitusjohtaja, Naanta- li
Hannu Rämö
Kunnanjohtaja, Nousiai- nen
Mikko Salmi
Maanviljelijä, Pöytyä
Rainer Tuuli
Koivisto-Seuran puheen- johtaja, Turku
Pentti Virrankoski
Professori (emeritus), Turku

Kurkijoen
24-25.7 2004

Pitäjäjuhlat
LOIMAALLA

Laita
muistiin,
siellä
tavataan!

Järkyttävä muisto kesältä 1944: Tuhoisa pommitus Elisenvaarassa

Elisenvaaran uhrien siunaustilaisuus Savonlinnan hautausmaalla.

Suomen sotahistorian tuhoisin ilmapommitus, ihmishengillä mitattuna, kohdistui Elisenvaaran rautatieasemalle 20. kesäkuuta

1944. Sotilaskuljetuksillekin tärkeällä risteysasemalla sattui olemaan pommituksen aikaan sotilasjunan lisäksi myös evakkojuna, matkustajina pääasiasa Räisälästä evakkoon joutuneita. Ihmishenkiä menetettiin erään arvion mukaan 134. Sotilaita näistä oli 19, muut naisia ja lapsia.

-Kolmena laivueena ne pommikoneet kaakon suunnasta tulivat. Jokaisessa laivueessa oli 16 konetta. Näin kaikki laivueet samaan aikaan. Kun ensimmäinen laivue oli pomminsa pudottanut ja poistumassa, niin toinen aalto oli Elisenvaaran yllä ja kolmas jo menossa. Koneiden jyrinä ja pommien pauke olivat suorastaan helvetillistä meteliä. Katselin tuota kaikkea kotini pihapiiristä jännittyneenä ja kieltämättä vähän pelokkaanakin äitini kanssa. Muita meillä ei silloin kotona enää ollutkaan Isä oli sodassa ja vanhempi veljeni Aarne Kurkijoella IS joukoissa minne hän oli keväällä kutsun saanut. Meiltä oli matkaa Elisenvaaran asemalle linnuntietä noin 10 kilometriä. Oli helppo arvata, että nyt tehtiin tuhoisaa jälkeä vaikei siinä vaiheessa ollutkaan tietoa kuinka paljon asemalla oli junia ja ihmisiä.

Pommihyökkäys alkoi kello 13 aikoihin. Alkanee kesän aikana pommitukset olivat olleet vähäisiä, joten yllätys oli täydellinen. Pommituksen tuhot olivat valtavat. Asemarakennuksen lisäksi tuhoutui paljon muuta. 21 - raideparia käsittävä ratapiha kärsi valtavia vaurioita. Junien veturit ja vaunut olivat romuna ja kaiken kaaoksen keskellä ihmisiä hengissä olevia, loukkaantuneita ja kuolleita.

Kurkijoki Sodasta evakkoon - kirjan tietojen mukaan Sotilashallintopiiri arvioi surmansa saaneiden lukumääräksi 134. Näistä 19 oli sotilaita ja muut naisia ja lapsia, pääasiassa siis räisäläisiä evakoita. Eri lähteissä on mainittu hieman toisistaan poikkeavia lukuja. Osa uhreista kun saattoi kadota jäljettömiin. Räisälän historian mukaan pommituksessa kuoli 85 ja haavoittui 138 räisäläistä.

Iltapäivän aikana menin kylämme kaupalta hakemaan sinne Elisenvaarasta tuotavaa päivän postia. Sitä ei koskaan tullut. Kaupalla kuulin uutiset pommituksen valtavista tuhoista. Myöhemmin kuulin, että kylämme postinkantaja, nuorehko nainen, oli kadonnut jäljettömiin pommituksessa.

Pommituksessa haavoittuneita kuljetettiin paikalla annetun hätäisen ensiavun jälkeen sekä muutamaan raideparin korjauksen jälkeen Savonlinnan ja siitä eteenpäin sairaaloihin aina Jyväskylään asti. Elisenvaaraan komennettiin Kurkijoen ja Elisenvaaran IS - joukkoja, siis nuorukaisia sekä nostoväen miehiä, koamaan vainajia ratapihalta aseman laiturille mistä ruhjoutuneet vainajat kuljetettiin Kurkijoen Maamiesopistolle tunnistettavaksi ja arkkuihin laitettavaksi. 31 vainajaa jäivät tunnistamatta. Räisälän historian mukaan tunnistetut räisäläiset vainajat haudattiin joukkohautaan Kurkijoen hautausmaalle ja tunnistamattomat Savonlinnan ja Säämingin hautausmailla. Viimeksi mainitut hautausmaat sijaitsevat käytännössä lähes vierekkäin.

Kohtalon valintaa Elisenvaarassa

Lähtiessäni vuosikymmenien jälkeen tekemään tätä juttua, onnistuin saamaan haastateltavakseni eräitä mukana olleita hen-

kilöitä. Heidän muistonsa ovat lähinnä järkyttäviä, vielä vuosikymmenienkin jälkeen.

Räisäläinen Aila Timoska oli yhdeksän vuoden ikäinen kesällä 1944 kun Räisälästä piti lähteä evakkoon. Hänen perheensä teki kohtalokkaaksi muodostunutta matkaa juuri erässä näistä evakkojunissa jotka joutuivat pommitukseen. Timoskan perheestä matkusti evakkojunassa 9 henkilöä ja 7 heistä menehtyi pommituksessa.

Nykyinen halsinkiläinen Aila Rusi, os. Timoska muistelee tuota kohtalokasta päivää päivää näin: - Alkumatkasta en muista erityisempää, ainoastaan sen, että vaunu jossa matkustimme oli ns. härkävaunu eli umpinainen tavaravaunu. Se oli aivan täynnä meitä evakoita, siis naisia ja lapsia.

- Junamme seisoi usean muun junan kanssa Elisenvaaran asemalla. Joukossa oli myös yksi sotilasjuna.

Yht-äkkiä alkoi kuulua lentokoneiden jyrinää ja niin kuin konekiväärin ääntä. Thmiset pelästyivät, myös meidän perheen äiti. Hän kutsui meidät lapset luokseen ja sanoi: - Olkaa tässä äidin luona, jos on sallittu, että kuollaan, niin kuollaan yhdessä.

- Veljeni, perheemme nuorin, oli silloin 6 - vuotias, siskoni 11 ja minä 9 vuotias. Samassa vaunussa olivat myös isoäiti, eli isäni äiti sekä isän sisko kolmen tyttärensä kanssa. Olimme kuin samaa perhettä, sillä asuimme Räisälässä kaikki samassa talossa joka oli vasta hiljattain rakennettu ja se oli tarpeeksi tilava suurperheenkin asua. Isä oli vanhimman veljeni kanssa rintamalla ja isoisä teki yhden veljeni kanssa matkaa lehmien ja muun karjan kanssa.

- Muistan, että nuorin veljeni itki kovasti. Taputin häntä selkään ja sanoin, että älä itke. Sitten lähdin etsimään turvaa vaunun nurkkauksesta. Seuraava muistikuvani oli se, että heräsin kuin unesta, pitelin käsillä korviani ja näky joka avautui silmiäni eteen oli tyrmistyttävä.

- Vaunun ovi oli rikki ja vaunu täynnä harmaata savua. Ihmisiä, ilmeisesti kuolleita, makasi vaunun lattialla niin, ettei voinut astua paljaalle lattialle kun ei ollut tilaa. En ehtinyt ihmetellä tässä valvetilassa kuin hetken kun serkkuni Hilka, joka oli tuolloin 15 vuotias, otti minua kädestä kiinni ja lähti, viemään vauhasta ulos. Samassa huomasin isäidini makaavan vatsallaan lähellä ovea, muistan vieläkin hänen tii-

Elisenvaaran pommituksien uhrien muistopatsas paljastettiin Elisenvaaran asemapiistossa 17.9. 1944.

lenruskean, raitakuvioisen villapuseronsa.

- Päästyämme läheisen metsän reunaan tuli uusi pommituslaivue kohti. Serkkuni kehotti makamaan hiljaa mutta lähdin kuitenkin juoksemaan karuun. Koneet pudottivat pommeja ja räjähdysten ilmanpaine heitti minut johonkin risukasaan. Olin saanut sirpeleita reiteeni, mistä alkoi vuotaa verta. Haavoittuneita oli joka puolella, lapset etsivät äitejään ja äidit lapsiaan. Minua auttoi joku sotilas, antaen lohdutukseksi sokeripalan.

Jonkin ajan kuluttua ilmoitettiin, että vaara on ohi ja haavoittuneita koottiin läheiselle koululle missä annettiin ensiapua. Siellä tapasin serkkuni, mutta emme muita perheemme jäseniä. Aikanaan päädyin Seinäjoen sairaalaan ja sieltä Ilmajoen kunnalliskotiin siellä työskentelevän isäni sisaren hoiviin. Siellä viivyin syyskuulle saakka kunnes isäni vapautettiin armeijasta ja hän haki minut Jalasjärvelle, jonne meidän aluksi majoitettiin. Pommituksessa menehtyneet perheemme jäsenet oli haudattu monien muiden kanssa yhteishautaan Savonlinnan kirkkomaalle.

Nyt vanhempana olen monesti ajatellut elämän tarkoitusta miksi juuri minä sain jäädä jatkamaan elämää, ja miten monta kertaa olisin tarvinnut äidin sylin tarjoamaa turvaa. Vasta vanhempana olen ymmärtänyt sen, miten vahva isän on täytynyt olla. Miten voi ollenkaan kestää kodin ja kotiseudun sekä lähes koko perheen menetyksen ja pysyä aloittamaan sen jälkeellpuden elämän rakentamisen.

Pojat miesten töissä

Suurhyökkäyksen alettua Kmjalan Kannaksella keväällä 1944 kutsuttiin Kurkijoellakin IS - joukkoihin 1929 syntyneet nuorukaiset. Heidän raskaaksi tehtäväksi tuli koota Elisenvaaran pommituksessa

surmansa saaneiden ruumiit, tai mitä niistä oli jäljellä, ratapihall pois kuljetamista varten.

Mukana ollut Aarne Heinonen muisteli tuota päivää seuraavaan tapaan: Olimme kyseisenä päivänä ottamassa aurinkoa Kurkijoella eräällä laiturilla kun rauhallisen tuokion katkaisi Laatokalta kuuluva lentokoneiden ääni ja pian näkyivätkin lentokonelaivueet joiden suuntana oli Elisenvaara. Pian alkoi sieltä kuuluakin voimakkaita räjähdyksiä, jotka sulautuivat yhtämittaiseksi jylinäksi. Menimme kiireesti majapaikkaamme ja pian olimmekin polkupyöriillä matkalla Elisenvaaraan.

Siellä avautui silmiemme eteen kauhistuttava näky. Pommikuoppia savua ja pommituksen uhreja oli kaikkialla. Meidät jaettiin ryhmiin ja tehtäväksemme saimme etsiä ruumiit ja tuoda ne asemalaiturille. Haavoittuneet oli jo ehditty hoitaa pois. Ruumiiden ja niiden kappaleiden kokoaminen oli rankka työ. Ensimmäisenä tuli mieleeni, että onko minusta tähän. Mutta tämä oli työ, joka meidän oli tehtävä ja niinpä aloitimme työmme. Alussa se ei ollut mitään etsimistä, koska vainajia lojui ympäriinsä, joka puolella. Työ kesti pitkälle yöhön.. Mieleeni jäi eräs pois kantamani nuori tyttö, ehkä 12 - 14 vuotias. Hän lepäsi ratapihalla vaunujen jäännösten välissä. Hänessä ei näkynyt mitään ulkoista vammaa, hän näytti vain nukkuvan. ja hänen ilmeensä oli levollinen. Toisaalta löytyi tuntemattomaksi ruhjoutuneita ruumiita, vartaloita ilman raajoja ja raajoja ilman vartaloita.

Lopen uupuneina, niin henkisesti kuin ruumiillisestikin laahustimme meile majapaikaksi määrättyyn taloon nukkumaan aamuyön tunteja, sikäli mikäli uni tuli järkyttävän kokemuksen jälkeen.

(Kursiivilla ladottu on kirjoittajan omakohtaista muistelmaa.)

Arvi Heinonen.

Kuolinilmoitus: Erään perheen suuri suru.

Tässä on Esko Aholan minulle lähettämä artikkeli. Tämä on sellainen asia kun hain Hakupaloista (TV2:n) Elisen vaaran pommituksessa täysin orvoksi jääneen 9-vuotiaan tytön olemassaoloa.

-Menin ensiapuasemalle auttamaan kun oma työpaikkani aseman Upseeri-ruokala tuhoutui siinä 20.6.44 suuressa pommituksessa.

Kaikki vuosikymmenet minua on vaivannut miten hän on elämässään selvinnyt, yksin jääneenä pikku tyttönä.

-Istuin hänen vieressään, kun pahoin loukkaantunut äiti menetti henkensä. kaksi sisarusta kuoli heti asemalla. Isä oli kaatunut sodassa.

Tiesin vain, että hän oli Räisälän evakkojunasta.

-Olen tästä kirjoittanut Kurkijokelaiseenkin vuosia sitten.

Maire Virtanen, os. Suutari, olen tavannut Hakupalojen kautta. Hänellä on vieläkin sirpaleita selässään.

Esko Aholan äiti, kylän opettaja, otti Maire-tytön haltuunsa, kun ei sukulaisia heti löytynyt. Myöhemmin pääsi setänsä luokse.

Tällaisia tarinoita on paljon. Nyt on kulunut 60 vuotta siitä ajasta. Mikään ei ole unohtunut.

Annikki Söderholm

EVAKKOJUNAMME ELISENVAARASSA

Suurin toivein ja runsaslukuisina me räisäläisetkin palasimme vallatulle kotiseudulle jo syksystä 1941 alkaen ja aloitimme korjaus- ja uudisrakennustyön, vaikka sotaa käytiin vain muutamien kymmenien kilometrien etäisyydessä. Rauhanomaiseen elämänkulkuun tuli muutoksen merkkejä jo talvikautena

”Mikään ei ole unohtunut”

1943-44. Sotilasjohto antoi varhain keväällä 1944 määräyksen perusteellisten evakointisuunnitelmien laatimiseksi. Muistamme vaneriset osoitelaput sekä osoitemerkinnöillä varustetut paperisäkit, jotka olivat osana valmisteluja. Suurhyökkäys Kannaksella alkoi 9.6. Sen rajuus yllätti meidät kaikki. Jo 19.6. tuli määräys koko pitäjän tyhjentämisestä. Evakuointia toteutettiin useiden asemien kautta, mutta keskeisin lastausasema oli Myllypelto, jonne oli Räisälän länsiosista ja muistakin Kannaksen kunnista jo aiemmin siirtynyt väestöä odottamaan lähtöä Länsi-Suomeen. Ensimmäisen evakuointijunan lähtö oli määrätty maanantai-illaksi 19.6. Tähän junaan ehtivät vielä

monet särkisalolaisetkin, mutta siitä jäi myös monia pois erilaisista syistä johtuen. Joku perheenäiti jäi kotiin odottamaan perheensä. Joku perhe jäi ilman tarvittavaa kuljetusta Myllypellolle. Äitini kanssa pääsimme illansuussa asemalle.

Myöhään illalla juna saatiin liikkeelle, mutta matka katkesi heti alkuunsa, kun veturi suistui kiskoilta ja kaatui viereiseen ojaan.

Räisälän historia kertoo vaurion syyksi väärin asetetun vaihteen. Tämän kirjoittaja uskoo asian myös näin olevan. Sota-arkiston asiakirjat eivät näet sisällä merkintöjä vihollisen vahingonteosta tässä tapauksessa, vaikka näinkin on tapahtunutta tulkittu. Radankor-

jauksen jälkeen saatiin myös uusi veturi ja evakkojuna lähti tiistaina aamulla kohti Käkisalmea ja Elisenvaaraa. Rautatieliikenteen osalta on evakuoinnin sotapäiväkirjassa merkintä 20.6.44 klo 7.50: ”Ilmoitus Kaarlahdesta, että sieltä on klo 7.25 lähtenyt ev.juna, jossa 650 henkeä, joista paljon lapsia.”

Tuo juna tuli Elisenvaaraan, jonne jäi useiksi tunneiksi. 42. Ilmaavolontakomppanian sotapäiväkirja kertoo tarkoin minuuttimäärin kolmesta pommitusaallosta. Tuo sotapäiväkirja ei voi kertoa kuinka paljon puolessa tunnissa saatiin aikaan kuolemaa, tuskaa ja hätää sekä aineellisia vahinkoja. Sen näimme me, jotka olimme mukana tuossa hirvittävässä

kokemuksessa. Sen muistamme me, jotka saimme jäädä eloon.

Tieto Elisenvaaran evakojunan pommituksesta levisi nopeasti ja aiheutti hättää sekä epätietoisuutta lähimpien kohtalosta. Räisäläisiä kuoli noin 80 henkeä. Saman verran haavoittuneita siirrettiin Savonlinnan sairaaloihin. Jo yöllä 21.6.44 oli ainakin osa kuolleista viety Kurkijoelle Maamiesopiston koulutilan navettaan omaisten tunnistettavaksi. Tunnistetut vainajat siunattiin Kurkijoen hautausmaahan. Tuntematomiksi jääneet siirrettiin Savonlinnaan, jossa tunnistamisen jälkeen heidät siunattiin Savonlinnan ja Säämingin hautausmaihin. Pommituksen jälkeen kukelpoiset vaunut koottiin

junaksi, johon eloonjääneet siirtyivät kauempana metsässä. Järkyttävän kokemuksen eläneinä jatkoimme evakkomatkaa. Määränpäänä oli Kurikan asema. Sieltä oli kuljetus Jalasjärvelle, josta tuli ainakin aluksi uusi kotipaikkamme.

Elisenvaaran pommituksen syystä syntyi välittömästi monenlaisia puheita. Junien viipymistä asemalla ei voi pitää tahallisenä. Tällaiseen ei löydy perustetta sota-ajan asiakirjoista Sota-arkistossa. Risteysasemat olivat niissä oloissa helposti ruuhkaantuvia ja arkoja pullonkauloja. Varoituksen sana on kuitenkin muidenkin samanaikaisten suurten pommitusten takia luettavissa Kaakkois-Suomen sotilasläänin komentajan kirjeestä 21.6.44 rautatieliikenteestä vastaaville: “..kehoitan vakavasti, ettei sotilas- ja evakuointijunia, ammus ja muita junia kasata eikä liian kauan seisoteta risteysasemilla enempää kuin muillakaan asemilla.

Elisenvaaran aseman puistikossa syyskuussa 1994 paljastettiin Kurki-Säätiön ja Räisäläisten Säätiön sekä paikallisten rautatieviranomaisen yhteistyönä Elisenvaaran kaikkien pommitusuhrien muistomerkki. Sain olla mukana Räisäläisten Säätiön edustajana ja todeta, että 50 vuoden jälkeen tapahtuneista voitiin puhua avoimesti ja rehellisesti.

Esko Ahola Sär-125

Edellä oleva on kirjoitettu Särkisaloon toiseen kyläkirjaan “Välillä kotona Särkisalossa” sen 17. lukuun “Taas lähdettiin”. Kirjoitus on sivuilla 154-156.

Toinen kyläkirjamme on rajattu vuosille 1941-1944.

Kirjoittajan nimen jäljessä oleva lyhenne viittaa kyläkarttamme talojen numeerointiin.

“On juhla ja juhannusilta ja koivut ja seppeleet,

soi laulelot rantamilta ja helkähti säveleet.

Oli suvisen riemun rauku, ja liekissä kokkopuut,

kävi karkelo, kiiri kauku, oli naurussa nuorten suut.”

Erkki Kivijärvi

Juhannus on ikivanha kesäpäivänseisaukseen liittyvä keskikesän juhla. Jo keskiajalla kirkko halusi päästä eroon sen pakanallisista tavoista panemalla samalle päivälle Johannes Kastajan syntymän muistopäivän. Mutta juhannuksen viettäminen luonnossa, kesän vehreyden keskellä on vienyt voiton.

Suomalaisuuden Liitto ehdotti aikoinaan juhannusta myös Suomen lipun päiväksi. Vuonna 1934 juhannuksesta tuli virallinen liputuspäivä. 1970-luvun alussa sitä korostettiin aloittamalla liputus jo juhannusaattona ja päättämäl-

lä se juhannuspäivänä klo 21.

Juhannusaatto

Osa juhannuspäivän perinteistä on nykyisin siirtynyt juhannusaattoon. Juhannusajan viettotapoja on yhtä monta kuin on viettäjäkin. Ollaanpa sitten maalla tai kaupungissa, niin melkein kaikki viettotavat liittyvät tavalla tai toisella luontoon. Jos ei muuten niin tuodaan rapun pieleen tai sisälle koivun-, sireenin- tai tuomenoksia sekä kukkia, mieluummin luonnosta kerättyjä.

Mökille tai sukuloimaan lähdetään yhdessä perheen tai ystävien kanssa. Ohjelmaan kuuluu saunomista, uimista, veneilyä, luonnossa istuskelemista maisemia ihaillen, grillausta, oma kokko...

Vaikka kaupungit ovat juhannuksena melko hiljaisia, jää niihinkin väkeä. Monet osallistuvat jo perinteiksi muodostuneisiin kaupungin kokko- ja juhannusjuhliin, erilaisiin hengellisiin tilaisuuksiin tai festa-

reihin. Suomessa juhannuskokkojen polttaminen on siirtynyt juhannuspäivästä aattoon. Se on aikoinaan ollut oikein kylän juhla, minne kokoonnuttiin pyhävaatteissa. Kokon sai sytyttää kylän vanhin mies tai joku arvossapidetty juhlavieras. Ruotsalaiset lopettivat juhannuskokon polttamisen 1800-luvulla. Tilalle nousi

juhannussalko. Suomessa niitä pystytetään ruotsinkielisen väestön keskuudessa.

Juhannusruokia

Perinteisistä juhannusruoista lienevät säilyneet lähinnä muurinpohjaletut. Niitä paistettiin ainakin Pohjois-Savossa. Entisajan juhannusroat olivat pääasi-

assa maitoruokia, kuten punaista, makeaa juustoa, maito- tai munavelliä sekä erilaisia juustoja ja hapanmaitotuotteita.

Koska pojat hakivat itselleen emäntää, kävivät he vertailemassa tyttöjen letpunpaistotaitoja sekä etsimässä tyttöä, jonka juusto oli makeinta. Nykyisin juhannuksena syödään lähinnä sesonkiherkkuja; uusia perunoita, vihanneksia ja mansikoita sekä erilaisia kala- ja grilliruokia.

Maaginen juhannusaatto

Juhannuksen sijainti kesäpäivänseisauksen tuntumassa tuo juhlaan taikaa. “Vuoden lyhyimpänä yönä luomakunnan salaisuudet avautuvat jokaiselle, jolla on taito niitä katsella ja kuunnella”, kertoo tutkija Sirpa Karjalainen, vanhoista juhannususkomuksista. Yleensä luonnon kasvuvoi- ma on juhannuksena hui- pussaan. Tätä käyttivät hyväkseen varsinkin maanviljelijät ja karjanhoitajat.

Eniten salaisuuksia tut-

kivat ja taikoja tekivät kuitenkin nuoret neidot. Odotellessaan sopivaa sulhoa he saattoivat katsoa lähteen kalvoon, mistä sulho tuijotti heitä vastaan. Hänet sai myös ilmestymään uunen poimimalla yhdeksän erilaista kedonkukkaa juhannusyöksi tyynyn alle.

Morsianta kaipaavan pojan tuli kiivetä keskiyöllä veden ympäröivälle kivelle. Silloin hän näki tulevan morsiamensa. Mutta varmempi konsti oli kuitenkin kulkea ruispellon ojissa... Juhannusyö antoi osaavalle myös rikkautta. Jos sai haltuunsa saniaisen siemenen sai myös onnenavaimet. Kansa uskoi, että juhannusyönä saniainen kukki ja kypsytti siemenen.

“Minun mielessäni on juhannus ja juhla ja mittumaari...” - Niinpä toivotankin kaikille lukijoille aurinkoista, luonnonläheistä ja raitista keskikesän juhlaa.

Raili Poutanen

Lähdeaineistona Suuri perinnekirja

Häätalon isäntäväki Saaraja Arvo Ylikännö ja lapset Outi, Armi ja Jouni.

KOKO YÖ TANSSITTIIN

Jatkoa aiempaan kirjoitukseeni

Talvi oli oltu kihloissa ja koko ajan oli selvää, että kesän tultua tanssitaan häitä. Kummallakin oli paljon

ketä haluaisi kutsua. Meille teki ehdotuksen evakkokoti Saara ja Arvo Ylikännö, että tulkaa heille pitämään

Hääpari Irja ja Ahti Terävoainen vanhempien: Maria ja Alfred Torvinen, Kurkijoen Ihojärvi. Eeva ja Juho Teräväinen, Kaukola Järvenpää ja morsiestyttö Armi Ylikännö 11.6. - 49.

häitä. Se oli tosi iloinen asia, olihan heillä mahtavan iso talo ja sai kutsua oikein kumminkin sukulaiset ja entiset ja nykyiset naapurit ja häätalonkin sukulaiset ja niin kutsuja lähettämään.

Pikkuleivistä työt aloitettiin, en ole ikinä ennen enkä sen jälkeen leiponut 1500 pikkuleipää. Ruoka-puoli sai naapurit liikkeelle joka talosta. Tuli munia ja tonkallisia maitoa ja joka lajia kukkasia myöten. Tal-koohenki oli silloin luon-nollista, kaikki antoivat iloiten pyytämättä. Oli ai-hetta juhlaa, olihan sotaa ol-lut viisi vuotta ja tanssikiel-tokin.

Hääpäivä koitti ja on-neksi oli pouta. Mutta kun kirkossa alkoi kuulua Kuu-lan häämarssi, alkoi mor-siamen vatsassa perhoset liikkua ja alttarille päästyä suu oli kuin korppu eikä papin kysymykseen annettu tahdon kuulunut kuin etupenkkiin. Seisova ruokapöytä oli katettu kah-teen huoneeseen, että hää-vieraat ehtisivät ensin syö-dä ennen tanssia aloitusta.

Kun emännät laskivat

häävieraat, oli kutsua nou-dattanut 350 henkeä. Sil-loin iloittiin tanssita, sitä kesti aamulla puolikuuteen eikä väsyttänyt eikä yhtään juopunutta näkynyt. Hää-väki piti siitä huolen, että meillä on siitä asti aina vie-

raspöytään ollut lusikat, isot ja pienet soppakauhat ja veitset ja haarukat, kultase-pän liikkeestä ostetut.

Sydämelliset kiitoksem-me evakkokodin hyvyydestä ja lämmöstä.

Irja Teräväinen

ONKS TIETOO VASTAUKSET

1. 497 ihmistä
2. Vuonna 1934.
3. V. 1899.
4. Eduskuntatalossa
5. Muslimien paaston-aika
6. Tarja Halonen
7. Koiran kuononpää
8. Marathon
9. Suopunki
10. Terijoki

IKKUNANPESUA,
PERUSPESUA JA
VAHAUSTA.

LOIMAAN SIIVOUS

Päivi Ojala Oy

Puh. 02-762 1027
0500-478 344

DECSAR

-pesuaineiden myynti ja
edustus.

Irja ja Ahti Teräväinen 55 vuotta myöhemmin.

OKRA 2004

MAATALOUSNÄYTTELY
ORIPÄÄN LENTOKENTÄLLÄ 2.-4.7.2004

Avoinna päivittäin klo 10.00-18.00

Liput: aikuiset 7€, lapset ilmaiseksi

www.oripaa.fi/okra puh. (02) 7661 209

Erikoishammasteknikko

EHT-
liiton
jäsen

MARKO ROSENDAHL

Vastaanotto Heimolinnankatu 14 Loimaa

Ajanvaraus puh. (02) 763 1179

Asianajajia

ASIANAJAJA

on asianajajaluetteloon hy-väksytty lakimies, jolla on säädetty kokemus ja taito. Asianajajan toimintaa valvo-vat Asianajajaliitto ja oikeus-kansleri. Asianajotoimistot hoitavat myös maksuttomia oikeudenkäyntejä ja oikeus-turva-asioita.

Asianajotoimisto

HEIKKI RANTANEN

Varatuomari

Julkisen kaupanvahvistaja
Kauppalanenkatu 9-11 B, Loimaa
p. (02) 762 2888, fax 762 2313
heikki.rantanen@kolumbus.fi

Asianajotoimisto

JARI HEIKMAN OY

Varatuomari Jari Heikman
varatuomari Kaarina Nylamo
oik.yo Tiina Tähtinen

Turuntie 8-14, II krs. Loimaa,
puh. (02) 762 4400, fax 762 1301
jari.heikman@aatsto.inet.fi
www.heikman.com

KukkaBox

Puh. 762 2669

Vastapäätä Loimaan
Aluesairaalaa

**MUSIIKKIVÄEN
PALVELUPAIKKA**

**LOIMAAN
MUSIIKKI**

Puh. 7622 950,
Oikokatu 3

Avoinna: ma-pe 10-17.30 la 10-14.00

HAUTAKIVET

Vuodesta 1921
luotettavaa ja yksilöllistä
palvelua

LOIMAAN KIVI
PUHELIN (02) 760 511

Haapasen Hautaustoimisto

TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU

Puh. 762 2700 ja 762 2857

Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa

Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700
Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547

Tarjoukset voimassa: perjantai–sunnuntai 18.–20.6.2004!

**Mitä olisi kesäilta
ilman makkaraa!**

**HK Camping
Grillimakkarat
500 g (3,00 kg)**

300
2 pkt

Norjan
MERILOHI-
FILE

650
kg

OLVI III-olut
12x0,33 l (1,93 l)
Sisältö 7,75
pantit + 1,20 =

895
12-pack

pe 10.00–20.00
la 10.00–16.00

**KAUPPARISKUS
LOIMARI**

Alko
762 2062

nonstop parturi
040-765 7028

Näköä muuttava
Loimatar
762 2848

**Kahvila
Melli**
762 4432

**LOP-
Kultapiste**
763 2150

Oigatar
762 1413

**Ritvan
ja Olin
Eines-
keittiö**
76368520

Chick Broilerin
marinoidut
rintaleikkeet
n. 800 g

459
kg

Valio Polar 5 tai Polar 15
600-700 g
(9,98-8,56 kg)

599
pkt

Mansikka-tai
Vaniljatuutit 6 x 120 ml
415 g (4,31 kg)

179
pkt

SPAR LOIMAA
Kauppias Sami Toivonen
puh. (02) 763 6850
ma - pe 7-21, la 7-18

Ruokakauppa Sinun makuusi

SPAR